

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. дпн Маргарита Тодорова Терзиева

на дисертационен труд

за присъждане на образователната и научна степен „доктор“

в област на висше образование: 1. Педагогически науки

Професионално направление: 1.2. Педагогика

Автор: Мария Младенова

Тема: Интензивни методи за развитие на експресивната реч в

обучението по английски език на 4-ти клас

Научен ръководител: доц. д-р Мариана Балабанова

Със заповед №118/19.01.2024 г. на Ректора на ЮЗУ „Н. Рилски“ съм определена за член на научно жури, а на първото заседание на научното жури съм гласувана за рецензент на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика, докторска програма „Теория на възпитанието и дидактика (Ранно чуждоезиково обучение)“. Темата на дисертационния труд е „Интензивни методи за развитие на експресивната реч в обучението по английски език на 4-ти клас“. Негов автор е докторант Мария Младенова. Научен ръководител е доц. д-р Мариана Балабанова.

Кратки биографични данни за кандидата

Мария Младенова е родена на 27 декември 1980 година. Има бакалавърска и магистърска степен по английска филология, придобити в ЮЗУ „Неофит Рилски“, както и педагогическа специализация. Работила е като учител в езикова гимназия, а от 2015 година е асистент в ЮЗУ „Неофит

Рилски“ – Благоевград. През 2017 година е зачислена в докторска програма „Теория на възпитанието и дидактика (Ранно чуждоезиково обучение)“.

Характеристика на научната и научно-приложната продукция на кандидата

Документацията на докторант Мария Младенова съдържа следните научни трудове: дисертация, автореферат и седем научни статии.

Дисертационният труд „Интензивни методи за развитие на експресивната реч в обучението по английски език на 4-ти клас“ е в обем от 250 страници. Той включва увод, три глави, заключение, изводи, препоръки, библиография и приложения.

В увода е подчертана актуалността на проблема и са посочени приоритетите на изследването. Анализирани за мотивите за избора на тема на дисертационния труд, формулирани са неговите обект, предмет, цел, хипотеза, задачи, методи на изследване.

В първа глава от изследователския труд са анализирани следните проблеми:

- ранното чуждоезиково обучение в редица европейски страни в рамките на ЕС и извън него е свързано с тезата за езика като средство за комуникация, а културно-историческите връзки обясняват избора на съответния чужд език – английски, немски или френски;

- интензивните методи на обучение по чужд език, понякога съчетани с класическите технологии, са популярни и като теория, и като практика, но винаги са обвързани с конкретен адресат и възрастов диапазон. Особено място е отделено на сугестопедичната практика на Г. Лозанов, която успява да мобилизира интелектуалния потенциал на подрастващите и учениците, предпазвайки ги от емоционално претоварване и умствена преумора;

- анализиран е инструментариумът за реализиране на тези методи в педагогическата практика на учителите по чужд език, като се отчита и усъвършенстването на комуникацията в процеса на преподаване.

Втора глава представя методологията на изследването. Анализирани и представени в конкретна систематика са:

- държавните образователни изисквания и съвременната чуждоезикова практика в обучението по английски език;
- организацията и етапите на изследването;
- въведеният в линвометодическо обращение научен инструментариум;
- методите за обработка на получените резултати.

В трета глава, която е най-значима за проведеното изследване от научно-теоретична и експериментално-приложна гледна точка, са анализирани:

- анкета със 168 учители от началното училище, които в статуса си на преподаватели по английски език искат увеличаване на часовете по учебната дисциплина, прилагането на нови технологии, игрови елементи, интерактивни учебни материали и иновативни методи. Това е доказателство за готовността им да въведат интензивни методи в обучението по чужд език;

- позитивното отношение на изследваните педагози към експресивната реч в чуждоезиковото обучение, която е обусловена от разбирането за благоприятното ѝ влияние върху учениците и начините им за себеизразяване;

- спираловидният технологичен модел на експеримента, разкриващ съдържанието и особеностите на експресивната реч на учениците от четвърти клас;

- статистическата обработка на резултатите.

Докторант Мария Младенова достига до извода, че прилагането на елементи от интензивните методи в обучението по английски език в четвърти клас повлиява върху развитието на експресивната реч, като надгражда полученото чрез традиционните методи на обучение и осигурява по-голяма активност и ангажираност на учениците в учебния процес. Тя формулира препоръки за подобряване на образователното съдържание, за обогатяване инструментариума на преподавателите и приобщаване на родителите чрез своеобразно партньорство с педагозите.

Изложението в дисертационния труд е онагледено с 5 таблици, 3 схеми и 45 графики, които задълбочават представата за тенденциите в получените резултати.

Цитираната литература съдържа 118 основни и 18 интернет източника. От основните библиографски източници 66 са на кирилица и 52 на латиница. Над 70% от тях са публикувани през новия век, което е гаранция за актуалността на теоретичните постановки в дисертационния труд

Приложенията са 28 на брой, като включват анкетни карти, ролеви игри, сравнителни таблици и дидактични материали за учебния процес. Те представляват солиден доказателствен материал за реализираната експериментално-проучвателска дейност.

Авторефератът е с обем 55 страници и представя съдържанието на дисертационния труд, изводите, препоръките, научните приноси и публикациите по дисертационната тема. Стилът на изложението е синтезиран и научно издържан.

Статиите, обнародвани от докторанта, могат да се групират по следния начин:

- по езика на публикациите – две са на английски, а третата – на български език;
- според участието във форуми:
 - международни конференции, провеждани в чужбина – 2 статии;
 - сборник от международна конференция, проведена в България – 1 статия.

Всички те притежават конкретен педагого-методически потенциал.

Приноси

Приносите на докторанта трябва да се търсят в две направления – научно-теоретично и научно-приложно. Те могат да бъдат формулирани по следния начин:

- теоретично е разработен и е апробиран диагностичен инструментариум за измерване равнището на експресивната реч при учениците от четвърти клас;
- направен е многоаспектен анализ на теориите, свързани с развитието на експресивната реч;
- приложен е модел на педагогическа технология с използване на елементи от интензивните методи в процеса на обучение по английски език;
- разкрити са компетенциите на началните учители по английски език за прилагане на интензивни методи в ранното чуждоезиково обучение.

Критични бележки и препоръки

Считам, че при цитираната литература в рамките на определени заглавия в дисертационния труд има еkleктика и известни пропуски.

Препоръчвам издаването на дисертационния труд в самостоятелна монография, която да позволи по-широк кръг лица да се запознаят с авторската концепция и да потърсят приложението ѝ в собствената си педагогическа практика и избор на инструментариум.

Бих се радвала, ако бъдещите творчески планове на докторант Мария Младенова включват работа върху невербаликата, която също е гаранция за развитие на експресивната реч у учениците във визираната от изследването възраст.

Заклучение

Дисертационният труд съдържа научно-теоретични и научно-приложни резултати, с което отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ЮЗУ „Неофит Рилски“ . Докторантът притежава нужните теоретични знания и лингвометодически умения.

В качеството си на рецензент давам своята положителна оценка за проведеното изследване и предлагам на научното жури да присъди научната и образователна степен „доктор“ на Мария Младенова в област

**на висше образование 1. Педагогически науки, професионално
направление 1.2. Педагогика.**

22.02. 2024 г.

Рецензент:

(проф. дпн М.Терзиева)

REVIEW

**by Prof. Doctor of Science Margarita Todorova Terzieva
of a dissertation**

for awarding the educational and scientific degree "doctor"

in the field of higher education: 1. Pedagogical sciences

Professional direction: 1.2. Pedagogy

Author: Maria Mladenova

**Topic: Intensive methods for the development of expressive speech in the
teaching of English in the 4th grade**

Research supervisor: Assoc. Prof. d-r Mariana Balabanova

By order No. 118/19.01.2024 of the Rector of the SWU "N. Rilski" I was appointed as a member of the scientific jury, and at the first meeting of the scientific jury I was voted as a reviewer of a dissertation work for awarding the educational and scientific degree "doctor" in the field of higher education 1. Pedagogical sciences, professional direction 1.2. Pedagogy, doctoral program "Theory of Education and Didactics (Early Foreign Language Learning)". The topic of the dissertation is "Intensive methods for the development of expressive speech in the teaching of English in the 4th grade". The author of the work is PhD student Maria Mladenova and Research supervisor - Assoc. prof. Mariana Balabanova, PhD.

Brief biographical details of the applicant

Maria Mladenova was born on December 27, 1980. She has a bachelor's and master's degree in English philology, acquired at the SWU "Neofit Rilski", as well as a pedagogical specialization. She worked as a teacher in a language high school, and since 2015 she has been an assistant at SWU "Neofit Rilski" - Blagoevgrad. In 2017, she was enrolled in the doctoral program "Theory of Education and Didactics (Early Foreign Language Learning)".

Characteristics of the candidate's scientific and scientific-applied production

The documentation of the doctoral candidate Maria Mladenova contains the following scientific works: a dissertation, an abstract and seven scientific articles.

The dissertation "Intensive methods for the development of expressive speech in the teaching of English language in the 4th grade" is a volume of 250 pages. It contains an introduction, three chapters, conclusions, recommendations, a bibliography and appendices.

The introduction emphasises the topicality of the problem and the priorities of the research. The reasons for choosing the topic of the thesis are analyzed, and its object, subject, aim, hypothesis, tasks and research methods are formulated.

The first chapter of the research paper analyses the following problems

- Early foreign language education in a number of European countries within the EU and beyond is related to the thesis of language as a means of communication, and cultural-historical connections explain the choice of the relevant foreign language
- English, German or French;

- Intensive methods of language learning, sometimes combined with classical technologies, are popular both in theory and in practice, but always linked to a specific target group and age group. A special place is given to the suggestopedic practice of G. Lozanov, which manages to mobilize the intellectual potential of adolescents and students, protecting them from emotional overload and mental fatigue;

- the toolkit for the implementation of these methods in the pedagogical practice of foreign language teachers is analyzed, taking into account the improvement of communication in the teaching process.

The second chapter presents the research methodology. The following are analysed and presented in a specific system:

- The state educational requirements and modern foreign language practice in English language teaching;

- The organisation and stages of the research;
- the scientific tools introduced into the methodological circulation;
- Methods of processing the obtained results.

In the third chapter, which is the most significant for the research carried out from a scientific-theoretical and experimental-applied point of view, the following are analysed

- a survey of 168 primary school teachers who, in their capacity as English teachers, want to increase the number of lessons in the subject, the use of new technologies, game elements, interactive teaching materials and innovative methods. This is proof of their willingness to introduce intensive methods of foreign language learning;

- the positive attitude of the teachers studied towards expressive language in foreign language learning, based on the understanding of its positive influence on students and their ways of self-expression;

- the spiral technological model of the experiment, which reveals the content and characteristics of the expressive speech of fourth-grade students;

- the statistical processing of the results.

Doctoral student Maria Mladenova concluded that the use of elements of intensive methods in the teaching of English in the fourth grade influences the development of expressive language, builds on what has been achieved through traditional teaching methods and ensures greater activity and involvement of pupils in the learning process. It formulates recommendations for improving the educational content, enriching the teachers' tools and involving parents in a kind of partnership with the teachers.

The thesis is illustrated with 5 tables, 3 diagrams and 45 graphs, which deepen the idea of the trends of the obtained results.

The literature cited includes 118 primary sources and 18 internet sources. Of the main bibliographic sources, 66 are in Cyrillic and 52 in Latin. More than 70% of them were published in the new century, which is a guarantee of the relevance of the theoretical statements made in the thesis.

There are 28 applications, including question cards, role-playing games, comparison tables and didactic materials for the learning process. They constitute solid evidence of the experimental research activity carried out.

The summary has 55 pages and presents the content of the thesis, conclusions, recommendations, scientific contributions and publications on the subject of the thesis. The style of the exposition is synthesised and scientifically supported.

The seven articles published by the doctoral candidate can be grouped as follows

- according to the language of the publications - five are in English and the rest are in Bulgarian;

- by participation in forums:

- International conferences held abroad - 6 articles;

- Proceedings of an international conference held in Bulgaria - 1 article.

All of them have specific pedagogical and methodological potential.

Contributions

The contributions of the doctoral student should be sought in two directions - scientific-theoretical and scientific-applied. They can be formulated as follows:

- a diagnostic toolkit was theoretically developed and tested to measure the level of expressive speech in fourth-grade students;

- a multi-aspect analysis of the theories related to the development of expressive speech was made;

- a model of pedagogical technology using elements of intensive methods in the English language learning process was applied;

- the competences of primary English language teachers for applying intensive methods in early foreign language learning were revealed.

Critical notes and recommendations

I believe that the cited literature within certain titles in the dissertation is eclectic and has some gaps.

I recommend the publication of the dissertation work in an independent monograph, which would allow a wider circle of persons to become familiar with the author's concept and to look for its application in their own pedagogical practice and choice of tools.

I would be happy if the future creative plans of doctoral student Maria Mladenova include work on non-verbal language, which is also a guarantee for the development of expressive speech among students at the age targeted by the research.

Conclusion

The dissertation contains scientific-theoretical and scientific-applied results, which meets the requirements of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria, the Regulations for the Implementation of the LDASRB and the relevant Regulations of the SWU "Neofit Rilski". The doctoral student has the necessary theoretical knowledge and linguistic-methodical skills.

In my capacity as a reviewer, I give my positive assessment of the conducted research and propose to the scientific jury to award the scientific and educational degree "doctor" to Maria Mladenova in the field of higher education 1. Pedagogical sciences, professional direction 1.2. Pedagogy.

22.02. 2024

Reviewer:

(Prof. DSc. M. Terzieva)